

הקב"ה מדריך את משה מה לומר לבני ישראל על מנת שיאמינו לו: "לך ואספת את־זקני ישראל ואמרת אליהם ה' אלקי אבותיכם נראה אלי אלקי אברהם יצחק ויעקב לאמר פקד פקדתי אתכם ואת־העשוי לכם במצרים". (שמות ג, טז)

ואכן כך היה כמפורש בהמשך פרק ד, לא: "ויאמן העם וישמעו כי־פקד ה' את־בני ישראל וכי ראה את־עניי ויקדו וישתחוו". המדרש תולה זאת במילים "פקוד פקדתי" שהיו מעין קוד המוכיח שמה הוא הגואל. [ילקוט שמעוני רמז קעד] "סימן היה לישראל כל גואל שבא בלשון הזה- שהוא גואל של אמת שכך אמר להם יוסף פקד יפקד אלהים אתכם, ויקדו וישתחוו כיון שהזכיר להם פקד פקדתי מיד ויאמן העם". מה רמוז בצמד המילים הללו.

אם כולם הכירו את הסימן הוא אינו יכול להוות הוכחה לנאמנות השליח מאחר וכל רמאי יוכל להשתמש בסימן זה. המפרשים מבארים שסרח בת אשר שזכתה לאריכות ימים מופלגת עוד מימי יעקב, ידעה לומר שכך נמסר מפי יעקב ויוסף. העם לא ידע סוד זה וגם משה לא היה אמור לדעת אותו, רק מכוח הציווי של הקב"ה לומר צמד מילים אלה הוא ידע להשתמש בקוד הנכון המוכיח כי משה הוא גואלן של ישראל אשר נשלח ע"י הקב"ה.

לא מספיק לומר את צמד המילים "פקד פקדתי" אלא יש להוסיף ולהסביר את תוכנו ולשכנע. יש להבהיר לעם מה יום מיומים ולמה דוקא עכשיו אמורים להגאל למרות שטרם הגיע זמן הגאולה מאחר ועדיין לא הושלמו ארבע מאוד שנות השיעבוד.

כיצד הגואל יכול להסביר ולשכנע את העם באמצעות צמד המילים הללו? מה משמעותן? בעל הטורים מסביר (על פי המדרש) שהגימטריא של "פקוד" = קץ = 190, ומשמעות המילה "פקדתי" היא "החסרתי". כלומר החסרתי 190 שנים כמניין "פקוד" מארבע מאות שנות השעבוד. ומתוך כך מובן כי העם יוכל לצאת כבר כעת אחרי חלוף 210 שנים מתחילת השיעבוד, וזאת מחמת קושי השיעבוד.

בדבריו של הקב"ה למשה "פקד פקדתי אתכם ואת העשוי לכם" המשך חכמה מחדש שהקב"ה העלה על כף המאזנים האחת את התנהגותם

השלילית של ישראל [הפרו ברית מילה ועבדו עבודה זרה] ומנגד על כף המאזנים השנייה את עצמת קושי השעבוד אשר גרמה להם להגיע לכך. הקב"ה ברוב חסדיו הכריע את הכף לטובת גאולת עם ישראל מתוך קושי השיעבוד שהיו נתונים בו. ובזה הוכרע המשקל לטובתם והיו ראויים להיגאל גם במצבם הירוד.

ניתן אולי לומר שהפקידה הכפולה, כולה מתייחסת אליהם. "אתכם"- מתייחס למצבם הגופני שהם מיוסרים מאוד וסובלים, "ואת העשוי לכם"- מצבם הרוחני הירוד בהשפעת טומאת מצרים, ולכן אין ברירה אלא למהר לגואלם. כיון שנפלו למ"ט שערי טומאה יש להצילם בטרם יפלו למדרגת ה"אל חזור" של שער הנ'.

המצב הגופני הקשה הוא משמעותי אך הקושי הרוחני הוא החשוב והוא המחייב גאולה דחופה ומיידית גם אם הדבר יחייב "אהיה אשר אהיה" שיהיו גלויות נוספות בהמשך להשלמת שנות הגלות שקוצרו, וגם בהם הקב"ה יהיה איתנו לשומרנו ולקיימנו בגשם וברוח.

גם בעבודת החינוך חותרים להצלחה בכל התחומים והמדדים אך המצב הרוחני והתורני חייב לעמוד לנגד עינינו ולהיות משמעותי ומשפיע על התהליכים החינוכיים.

נזכה להמשיך ולחזק את הרוח, הנפש והגוף בימים הללו של הגל החמישי של הקורונה. בתפילה לבריאות טובה ולחיזוק מצוות "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם"

שבת שלום ומבורך

שושנה נגר